

รายงานผลการอบรม

การฝึกปฏิบัติด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักสูตรที่ 2 รุ่นที่ 4 : วันที่ 27 – 31 พฤษภาคม 2562

ณ วัดพระธาตุนายาง ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

การฝึกปฏิบัติด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักสูตรที่ 2 รุ่นที่ 4 ระยะเวลา 5 วัน ระหว่างวันที่ 27 – 31 พฤษภาคม 2562 มีผู้เข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติ รวม 92 คน จากองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแหง องค์การบริหารส่วนตำบลแสนไห องค์การบริหารส่วนตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผลการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ดังนี้

เปิดการอบรมและฝึกปฏิบัติ

(วันที่ 27 พฤษภาคม 2562)

นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ กล่าวรายงานในฐานะตัวแทนของทั้ง 3 มูลนิธิ (มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และมูลนิธิรากแก้ว) โดยได้เล่าถึงความ เป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมอาชีพ และการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ และจะขยายผลไปในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และ พะเยา เป็นการสร้างคน ให้ตำบล (อปท.) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทางเลือกตาม ศาสตร์พระราชา ผ่านการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติใน 2 หลักสูตร โดยหลักสูตรที่ 2 นี้ ใช้เวลา 5 วัน 4 คืน ช่วงแรกเป็นการปูพื้น ความรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ร่วมอบรมในหลักการ พัฒนาตามศาสตร์พระราชาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักทวน น้อม นำ เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน ลงไปดู ปัญหาของชาวบ้านด้วยกัน หากเป็นโครงการทำฝาย ก็จะเชิญ

ปลัดอำเภอ อบต. กำนัน อุทยานฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมพูดคุยหาทางออกร่วมกัน วันที่ 5 จะเป็นการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสรุปแนวทางในการพัฒนาโครงการเร่งด่วน (Quick Win) โดยเน้นไปที่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาแหล่งน้ำ ทั้งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร

นายจิรชาติ ชื้อตระกูล นายอำเภอเวียงแหงได้กล่าวเปิดการอบรมฝึกปฏิบัติฯ โดยให้ข้อมูลภาพรวมด้านศักยภาพและปัญหาของพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่ติดชายแดน โดยเห็นด้วยกับแนวทางโครงการร้อยใจรักซ์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในทุกมิติ การอบรมฝึกปฏิบัติฯ ครั้งนี้ อำเภอเวียงแหงได้เชิญหัวหน้าส่วนราชการอำเภอมาร่วมด้วย เพื่อหาแนวทางทำงานอย่างบูรณาการโดยมูลนิธิฯ เป็นพี่เลี้ยง

นวด น้อม นำ ทำความเข้าใจ

นายณรงค์ อภิชัย ประธานสายปฏิบัติการพัฒนามูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิดการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และย้ำว่ากิจกรรมในครั้งนี้ไม่ใช่การอบรมแต่เป็นการทำงานจริง คือ การ นวด น้อม นำ เป็นการพาผู้อบรมลงพื้นที่ เรียนรู้ให้เข้าใจปัญหา และศักยภาพของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนา

เศรษฐกิจพอเพียง (เปิดวิถีทัศน์ในหลวงรัชกาลที่ 9) คือ การพอมีพอกิน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น จากเหตุการณ์พองสพู่

แตกปี พ.ศ. 2540 ทำให้เห็นว่าคนไทยไม่พอเพียง ดังนั้นต้องเตรียมความพร้อม โดยสร้างนโยบายให้ทุกคนไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องยืนบนขาตัวเองให้ได้ พอเพียง มีความหมายกว้างขวาง คือพอใจในความต้องการ เบียดเบียนกันน้อย ไม่สุดโต่ง ไม่โลภ พุดจา ปฏิบัติให้พอเพียง

การพัฒนาต้องมาจากชุมชนร่วมฟัง ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา หลัก 6 ก เพื่อพิจารณาโดยรอบด้าน ได้แก่

หลักการ : ใช้หลักของชุมชน ประโยชน์ส่วนรวม

กระบวนการ : ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมฟัง ดูพื้นฐาน

ต้นทุนทางสังคม อาชีพ

วิธีการ : ทำให้ง่าย ถูกต้อง ทำได้

มาตรการ : มีข้อตกลง กฎระเบียบร่วมกัน

การจัดการ : ทำให้เป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้

พิธีการ : ไม่ต้องมีพิธีการมาก

3 มูลนิธิ จะเป็นที่ปรึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทำงานกับชุมชนที่มีความพร้อม ความต้องการ โดยใช้กระบวนการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งเป็นกระบวนการหมุนวน ต้องทำอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน ต้องพัฒนาคนในพื้นที่ให้สามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มต้นจากน้ำ เพราะปัญหาสำคัญของคนไทยคือน้ำ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับชีวิตส่วนมาก เพราะน้ำเป็นสิ่งหล่อเลี้ยงสิ่งมีชีวิต

ก่อนจะนำหลักการข้างต้นไปปฏิบัติ ควรรู้ถึงพื้นฐาน
ทุน อาชีพ ของชุมชน รู้ต้นทุน ดิน น้ำ ป่า ดูรากเหง้า เพื่อจะได้
พัฒนาอย่างถูกทางให้เกิดความยั่งยืนอย่างไรด้วยตัวชาวบ้าน
เอง โดยหลัก รู้เข้าใจ

ก : การทำเพื่อเก็บกิน เก็บเกี่ยว

ข : การขุด สร้างแหล่งน้ำ

ค : คิด ค้นคว้า

ง : เงิน งาน

จ : จด จริงใจ จริงจัง

สิ่งสำคัญในการพัฒนาไม่ใช่แค่การทำเสร็จ แต่ต้อง
ทำให้สำเร็จ และทำตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดย
เป้าหมายการพัฒนาเพื่อนำชุมชนไปสู่ความอยู่รอด (ระยะสั้น
1-3 ปี สร้างความมั่นคงทางอาหาร) พอเพียง (ระยะกลาง 4-6
ปี ช่วย ร่วมมือ ดูแลป่า) ยั่งยืน (ระยะยาว 7-12 ปี เพิ่มมูลค่า
ตลาด รวมกลุ่มเกษตรกร)

ปัจจัยความสำเร็จ ต้องเริ่มที่ชาวบ้านเห็นประโยชน์
ประชาอาสา มีกฎระเบียบชุมชนที่บังคับใช้ได้ แบบวิถีในการ
แก้ไขปัญหาถูกต้อง มีปริมาณเหมาะสม และ สามารถ
ตรวจสอบได้

ระดมสมอง ประเมินศักยภาพชุมชน

ระดมสมองช่วยกันวิเคราะห์ว่า แต่ละมิติให้คะแนน
ระดับการพัฒนาปัจจุบันเท่าไร ตั้งแต่ระดับ 1-5 โดยแยกตาม
หมู่บ้านเป้าหมายการพัฒนาเป็น 4 กลุ่ม 3 อปท. เพื่อจะดูว่า

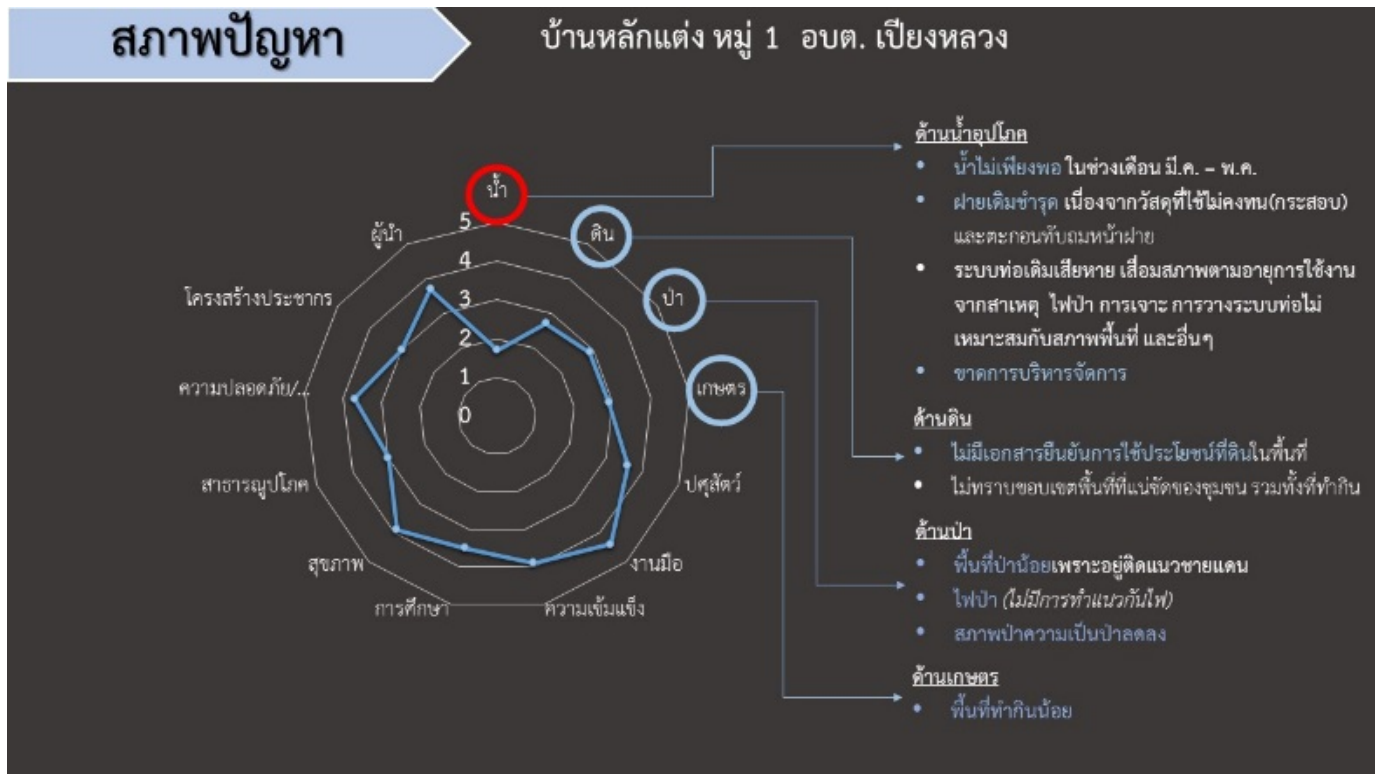

ปัญหาที่ต้องการแก้ไข เร่งด่วนอันดับแรกคืออะไร
ประกอบด้วย

1. ดิน	8. การศึกษา
2. น้ำ	9. สุขภาพ
3. ป่า	10. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
4. เกษตร	11. โครงสร้างประชากร
5. ปศุสัตว์	12. ความปลอดภัย/มั่นคง
6. งาน	13. ผู้นำ
7. ความเข้มแข็งของชุมชน	

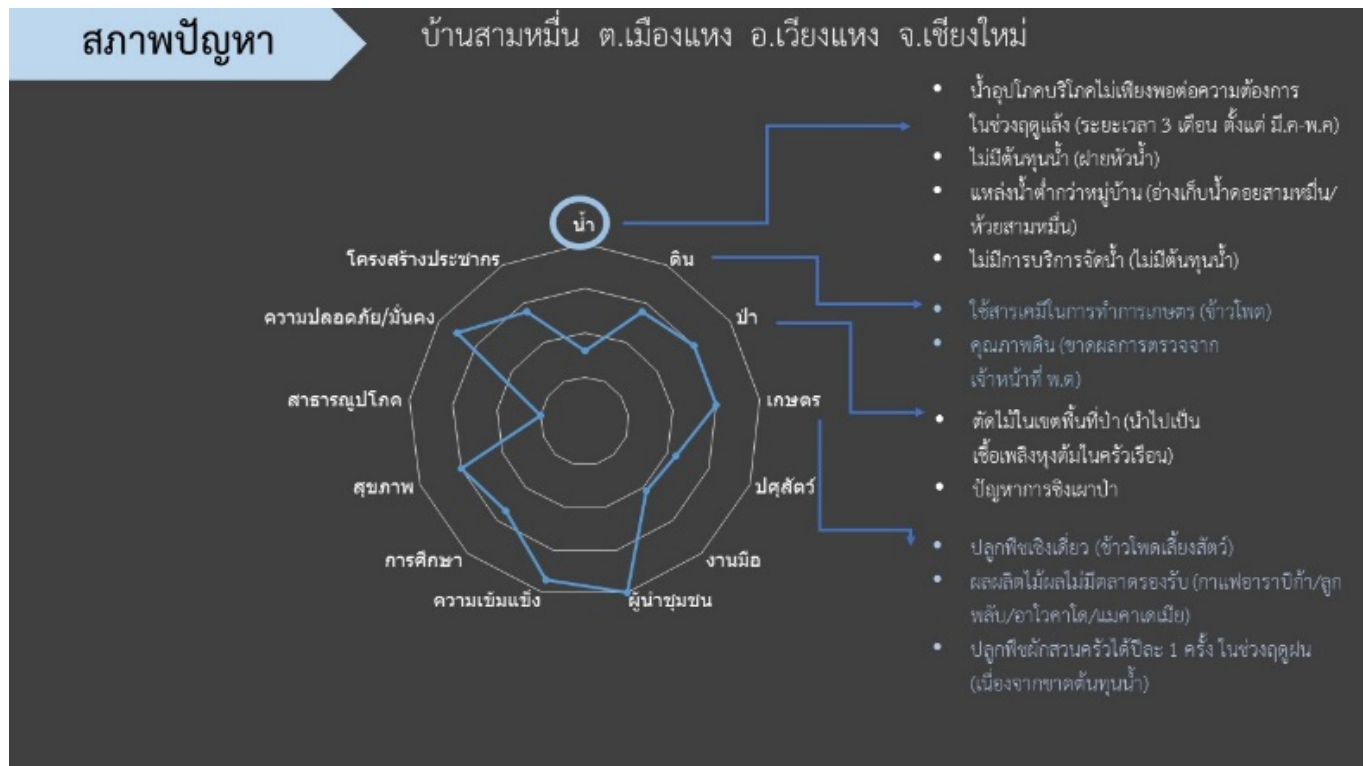
บ้านหลักแต่ง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง

บ้านห้วยไคร้ใหม่ ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง

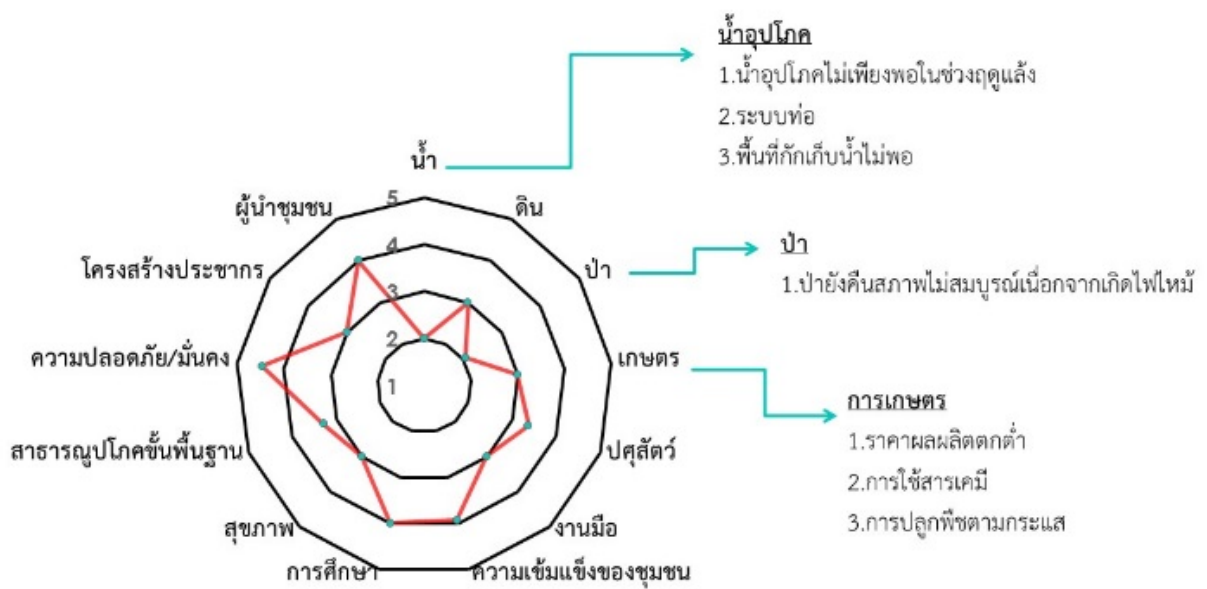
บ้านสามหมื่น ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง

บ้านปางป๋อ ตำบลแสนไห อำเภอเวียงแหง

สภาพปัญหา

บ้านปางป๋อ หมู่ที่ 5 ตำบลแสนไห อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหาจริงร่วมกัน (วันที่ 28 พฤษภาคม 2562)

❖ บ้านหลักแต่ง ตำบลเปียงหลวง

1. มิติน้ำ

- จุดที่ 1 ฝายห้วยไผ่ยมเหิน (ฝายกระสอบ)

ลักษณะฝาย ฝายกระสอบ เป็นน้ำเพื่อการอุปโภค ตัวฝายชำรุดเนื่องจากเป็นฝายกระสอบไม่สามารถต้านแรงของน้ำในช่วงน้ำหลากได้ พิกัดฝาย E 0461904 N 2180213 สูง 937 ม. สูง 1,215 ม. แนวท่อส่งน้ำไปยังถังพักระยะทาง 3.1 กิโลเมตร ปริมาณการไหลของน้ำ 961,262.64 ลิตร/วัน

สภาพปัญหาฝาย มีเศษตะกอนทับถมหน้าฝาย ระบบท่อเสียหายจากไฟป่า การเหยียบย่ำจากวัว และอายุการใช้งานนานกว่า 30 ปี

- จุดที่ 2 พื้นที่กักเก็บน้ำจากฝายห้วยไผ่ยมเหิน
สภาพถังพักน้ำสามารถใช้งานได้ดี ปัจจุบันการจัดการจะเปิดให้ใช้น้ำเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป จนน้ำหมดโดยสองวันเปิดครั้ง หรือเมื่อน้ำเข้าเต็มถึง

- จุดที่ 3 ฝายห้วยก๊วก่อ

ลักษณะฝาย ฝาย คสล. ระบบส่งถึงถังพักดี

ปัญหา การขาดแคลนน้ำอุปโภค ระดับตำบล พิกัดฝาย E 0461904 N 2180213 สูง 937 ม .

แนวท่อส่งน้ำไปยังถังพักระยะทาง 934 เมตร ปริมาณการไหลของน้ำ 18,996.48 ลิตร/วัน

การบริหารจัดการ กติกาการใช้น้ำ เปิดให้ใช้ 07.00 – 12.00 น. (เมื่อน้ำเต็ม) มีบ่อน้ำต้น 50 บ่อในชุมชน

บ่อที่ 1-3 งบประมาณ ชป. ปี 57

บ่อที่ 4 งบประมาณของชุมชน

บ่อที่ 1-4 ได้รับประโยชน์ 130 หลังคาเรือน

บ่อที่ 5 ของส่วนตัว ใช้ 12 หลังคา

2. มิติดินและป่า

บ้านหลักแต่ง เป็นหมู่บ้านเล็กๆ เริ่มตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2503 โดยพื้นที่ของชุมชนอยู่ในเขตพื้นที่ของอุทยานห้วยน้ำดัง อุทยานแห่งชาติผาแดง และป่าสงวนบางส่วน

มีปัญหาเรื่องการใช้ประโยชน์จากที่ดินทั้งเรื่องที่อยู่อาศัย และพื้นที่ทำกิน ที่ไม่ทราบแนวเขตที่แน่ชัด แต่ในการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น อบต. ลงสำรวจพื้นที่ร่วมกับทหารทำทะเบียนประวัติการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำกิน เพื่อป้องกันการบุกรุกเพิ่ม แต่ยังเหลือ หมู่ที่ 1 บ้านเปียงหลวง และหมู่ 6 บ้านแพกแซม ที่ยังไม่ได้ทำสำรวจ ผลการสำรวจพบว่า มีเพียง 2% เท่านั้นที่มีโฉนด

3. มิติงานมือ

กลุ่มทอผ้าฝ้ายปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 84 คน จัดตั้งเมื่อปี 2545 มีกิจกรรมต่อเนื่องเคยได้รับการคัดสรรเป็น

สินค้า OTOP 4 ดาว มีตลาดรองรับที่พม่า และจังหวัด เชียงใหม่

ลักษณะการผลิต เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ผลิตตามออเดอร์ และเงินทุนสนับสนุน ซึ่งค่าตอบแทนจ่ายตามชิ้นงานที่สมาชิกสามารถทำได้ เช่น หากตัดเสื้อเมื่อหักต้นทุนทั้งหมดจะได้รับค่าตอบแทน 145 บาท /ตัว (โดยเฉลี่ยสามารถทำได้ 5 ตัว/วัน/คน)

❖ บ้านหลักแต่ง ตำบลเปียงหลวง

1. มิติน้ำ

■ จุดที่ 1 ห้วยโป่งดี

ปัญหา น้ำอุปโภค และบริโภค ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ ไม่มีฝาย (คอนกรีตเขื่อนน้ำเข้าท่อ+หินก่อ)

- การต่อท่อส่งน้ำไม่เหมาะสมจึงส่งผลให้ท่อแตกบ่อยครั้ง
- พิกัดฝาย E 0467677 N 2176325 สูง 882 เมตร แนวท่อส่งน้ำไปยังถังพักระยะทาง 7.38 กิโลเมตร
- พิกัดถัง E 0464773 N 2174147 สูง 854 เมตร
- ปริมาณน้ำไหลเข้าท่อ 207, 590 ลิตร/วัน ปริมาณน้ำไหลออกท่อ 119, 610 ลิตร/วัน

2. ด้านสภาพทั่วไปในชุมชน

❖ บ้านสามหมื่น ตำบลเมืองแหง

1. มิติน้ำ

■ ฝายหัวน้ำ 1 และ 2 (เดิม)

อยู่ในเขตหน่วยจัดการต้นน้ำห้วยสามหมื่น เป็นฝายสำหรับอุปโภคบริโภค ลักษณะฝายเป็นฝาย คสล สภาพสามารถใช้งานได้ตามปกติ จากการสอบถามและการสังเกต จะขาดน้ำในระยะ 3 เดือน ในช่วงฤดูแล้ง น้ำแห้ง ช่วงเดือน มี.ค.-พ.ค.

■ ระบบน้ำบาดาล

- บริเวณสนามกีฬากลางหมู่บ้าน ปัจจุบันไม่สามารถ

ใช้งานได้ จุดพิกัด 457357E, 2149362N ความสูง 1,407 เมตร

- บริเวณโรงเรียน ตชด. สำหรับโรงเรียนเท่านั้น ปัจจุบันสามารถใช้งานได้ปกติ จุดพิกัด 457429E, 2149760N ความสูง 1,386 เมตร

➤ ความต้องการ 1 สูบน้ำเข้าถังพักน้ำด้วยระบบโซล่าเซลล์ (ห้วยสามหมื่น)

- ห้วยสามหมื่น (ท้ายหมู่บ้าน) ลุ่มน้ำห้วยงู ในเขตป่าสงวนป่าสงวนแห่งชาติเชียงดาวและอุทยานห้วยน้ำดัง เดิมชาวบ้านจะมาตักน้ำกินน้ำใช้ที่นี่ เพราะเป็นน้ำที่น้ำทรัพยากรน้ำซึม ซึ่งบริเวณต้นน้ำสามหมื่นมีการตัดไม้เพื่อทำการเกษตร

- จุดพิกัด 458219E, 2149921N ความสูง 1,355 เมตร

➤ **ความต้องการ 2 :** สูบน้ำเข้าถึงพักน้ำด้วยระบบโซล่าเซลล์ (อ่างเก็บน้ำดอยสามหมื่น)

- อ่างเก็บน้ำดอยสามหมื่น เป็นอ่างเก็บน้ำก่อนถึงหมู่บ้าน ซึ่งแต่เดิมชาวบ้านสามหมื่น ได้ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณอ่างเก็บน้ำกองอำนาจการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ นำชาวบ้านย้ายจากอ่างเก็บน้ำเข้ามาอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านสามหมื่นในปัจจุบัน โดยชาวบ้านได้เสนอความต้องการ ในการดูน้ำจากอ่างไปยังถึงเก็บน้ำของหมู่บ้าน ณ ศาลแม่กวนอิม
- ความสูง 1,457 เมตร ที่เป็นจุดสูงสุดของหมู่บ้านด้วยระบบโซล่าเซลล์ จุดพิกัด 457588E, 2150666N ความสูง 1,315 เมตร

❖ **บ้านปางป๋อ ตำบลแสนไห**

1. **มิติน้ำ**

■ **น้ำประปาหมู่บ้าน**

บ้านปางป๋อ ม. พิกัด E 460965 N 2168199 สูง 777 เมตร ถึงพักน้ำจุดที่ 1 ขนาด 5 × 5 เมตร สูง 2 เมตร ความจุ 50 ลบ.ม. ถึงพักน้ำจุดที่ 2 ขนาด 10 × 10 เมตร สูง 2 เมตร ความจุ 200 ลบ.ม. การผลิตน้ำประปาจากห้วยปางตอง

บ้านนามน ห้วยป่าห้า (ปัจจุบันไม่ได้ใช้) และอ่างห้วยโป่งอ่อน (เป็นน้ำสำรอง) โดยใช้ร่วมกับน้ำบาดาลหมู่บ้าน ผู้ได้รับผลประโยชน์ 414 ครั้วเรือน มีการติดตั้งมาตรทุกครั้วเรือน หน่วยละ 6 บาท

■ **ห้วยป่าห้า**

จุดที่จะดำเนินการสร้างฝาย พิกัด E0465286 N2168969 สูง 946 เมตร ขนาดฝายความกว้าง 5 เมตร ความยาว 5 เมตร สูง 0.80 เมตร จุดสร้างบ่อพวงสันเขา พื้นที่ 5 ไร่ ขนาด 20 × 20 เมตร ลึก 2.5 เมตร ความจุ 100,000 ลิตร พิกัด E0461386 N2168284 สูง 796 เมตร (พื้นที่เวนคืน) อยู่ในพื้นที่เขตอุทยานผาแดง

■ **ห้วยป่าตอง**

พิกัด E456222 N2172187 สูง 974 เมตร ขนาดฝายความกว้าง 2 เมตร ความยาว 4 เมตร สูง 2 เมตร อยู่ในพื้นที่เขตอุทยานชาติห้วยน้ำดัง ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากหมู่บ้านปางป๋อและห้วยบ้านสันติสุขและบ้านมหาธาตุ

ถึงกระจายน้ำจากห้วยปางตอง ผู้ได้รับผลประโยชน์ 2 หมู่บ้าน คือ บ้านปางป๋อและบ้านมหาธาตุ โดยมีผู้ได้รับประโยชน์ จำนวน 673 ครั้วเรือน ปริมาณการไหลของน้ำ 549,061 ลิตร/วัน พิกัด E0459728 N2169909 สูง 883 เมตร

สรุปข้อมูลสำรวจ ร่วมวางแผนงานโครงการ
(วันที่ 29 พฤษภาคม 2562)

เติมองค์ความรู้เชิงประเด็น (วันที่ 30 พฤษภาคม 2562)

1. เกษตรทฤษฎีใหม่แบบประณีต

หัวใจสำคัญอยู่ที่ การจัดสรรพื้นที่ (30 30 30 10) และการทำงานแบบแม่นยำ โดยจัดการใน 9 หลัก ได้แก่

- 1) พันธุ์พืชดี
- 2) การเพาะกล้า/ตอน/ทาบกิ่ง/เสียบกิ่ง
- 3) การเตรียมดินปลูก

- 4) การปลูกพืช
- 5) การให้น้ำ
- 6) การใส่ปุ๋ย
- 7) การป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช
- 8) การตัดแต่งต้นพืช
- 9) การเก็บเกี่ยวผลผลิต

วิทยากรได้ยกตัวอย่างเกษตรประณีตกรณีการปลูกข้าวไร่ และฟักทอง โดยนำ 9 หลัก ในช่วงต้นมาจับ เช่น การเพาะกล้าฟักทอง ให้แช่บ่มเมล็ด เตรียมดินเพาะ โดยใช้สูตรพิเศษ วางชั้นดินเพาะกล้าโดยอัดดินขนาดพอดี เป็นต้น ผลตอบแทนจากความประณีตมากขึ้นโดยลำดับ

2. สารชีวภัณฑ์ เพื่อควบคุมศัตรูพืช

ศัตรูธรรมชาติคือสิ่งมีชีวิตที่เบียดเบียนทำลายศัตรูพืช แบ่งออกเป็น 3 จำพวก ได้แก่ ตัวห้ำ ตัวเบียน เชื้อโรค โดย

วิธีการควบคุมศัตรูพืชทำได้ 2 แบบ ได้แก่ แบบธรรมชาติ และแบบขยายเพิ่มพูน สำหรับเชื้อควบคุมศัตรูพืช ได้แก่ (1) ไตรโคเดอร์ม่า (2) บิวเวอเรีย และ (3) เมตาไรเซียม ซึ่งมีความปลอดภัย

คำถาม : ปลูกอาโวคาโด แต่ตายมาก การแก้ปัญหานี้จะทำอย่างไร

ตอบ : (1) เริ่มจากคัดพันธุ์ดี ต้นที่แข็งแรง มาปลูก (2) ตัดแต่ง ทำความสะอาดโคลนต้น ทำให้โปร่งโล่ง (3) หวานไตรโคเดอร์ม่า (4) ดูแลพินยาตามโปรแกรม และวิทยากรได้แนะนำพันธุ์อาโวคาโดที่ได้มาตรฐานให้แก่ผู้เข้าฝึกปฏิบัติ

3. ฝาย/ระบบส่ง บ่อขอยซีเมนต์

องค์ประกอบฝาย ได้แก่ ร่องแกน ทุฝาย ฝายหน้า/หลัง สันฝาย สโลบด้านข้าง ช่องระบายทราย

ชนิดฝาย (หินก่อ ก่อลงเกเบี่ยน)

ระบบส่ง

บ่อขอยซีเมนต์

4. มือถือวัดความสูงหน้า

Handy GPS ใช้หาความสูงและจับพิกัด

LING วัดขนาดพื้นที่

Google earth ใช้ดูแผนที่ในพื้นที่ต่างๆ

5. ฐานปฏิบัติการสร้างเครื่องมือ

5.1 ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ โดย ชื่นส่วนประกอบด้วย ปั๊ม แผงโซลาร์เซลล์ ท่อ ใช้เงินลงทุน 30,000 บาท เครื่องมีอายุใช้งาน 15 ปี โดยไม่ใช้ไฟฟ้า น้ำมัน สามารถใช้งานได้ทั้งที่ห่างไกล และลดต้นทุนการผลิต

5.2 เครื่องกรองน้ำ โดย ชื่นส่วนประกอบด้วย ท่อ เลซิน ผงถ่าน ไยสังเคราะห์ ใช้เงินลงทุน 1,000 บาท เทียบกับเครื่องกรองน้ำทั่วไปราคา 3,000 บาท โดยสามารถผลิตและใช้งานง่าย ได้น้ำสะอาดดื่ม

5.3 ฝายกล่อเกเปี่ยน ข้อดี ทำได้ง่าย คงทน ใช้งานได้นาน 40 - 50 ปี มีข้อจำกัดด้านการขนย้ายระยะทางไกล

เสนอ สานต่อ ต่อยอด
(วันที่ 31 พฤษภาคม 2562)

วันสุดท้ายของการฝึกปฏิบัติ เป็นเวทีการนำเสนอโครงการเร่งด่วน (Quick Win) ซึ่งเป็นผลผลิตที่คาดหวังในการ

จัดกิจกรรมครั้งนี้ โดย นายอำเภอเวียงแหงได้เชิญหัวหน้าส่วนราชการกว่า 11 หน่วย เข้าร่วมรับฟังเพื่อสานต่อและต่อยอด อาทิ โครงการชลประทาน อุทยาน ป่าไม้ ตำรวจตระเวนชายแดน สาธารณสุข ฯลฯ

บ้านหลักแต่ง อบต.เปียงหลวง

- ปัญหาเร่งด่วน : น้ำไม่เพียงพอช่วง มี.ค. – พ.ค. / ฝายเดิม ระบบท่อ ขาดเสียหาย / ขาดระบบจัดการ
- เสนอ : โครงการพัฒนาระบบน้ำชุมชนบ้านหลักแต่ง และสร้างฝายชะลอน้ำ ในเขตอุทยานฯ ห้วยน้ำดัง
- กิจกรรม : เสริมศักยภาพฝายห้วยน้ำยมเหม็น ปรับปรุงซ่อมแซมแนวท่อของระบบส่งน้ำ และระบบกระจายไปยังครัวเรือน (ท่อเมน + มิเตอร์)

บ้านห้วยไคร้ใหม่ อบต.เปียงหลวง

- ปัญหาเร่งด่วน : น้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้/ระบบส่งน้ำถูกเจาะ วางแนวท่อไม่ถูกหลัก เสียหาย/ขาดระบบจัดการ
- เสนอ : โครงการพัฒนาระบบน้ำชุมชนบ้านห้วยไคร้ใหม่ และสร้างฝายชะลอน้ำ ในเขตอุทยานฯ ห้วยน้ำดัง (ผ่านประชาคม ๒๙ พ.ค. ๖๒)
- กิจกรรม : สร้างฝายห้วยโป่งตี / ปรับปรุงซ่อมแซมแนวท่อระบบส่งน้ำ ระบบจัดเก็บน้ำ (บ่อเก็บแบบขอยซีเมนต์) ระบบกระจายน้ำไปยังครัวเรือน (ท่อเมน +

มิเตอร์) / เครื่องกรองน้ำราคาประหยัดสำหรับครัวเรือน

บ้านสามหมื่น อบต.เมืองแหง

- ปัญหาเร่งด่วน : น้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอในฤดูแล้ง / แหล่งน้ำต่ำกว่าหมู่บ้าน / ไม่มีระบบจัดการ
- เสนอ : โครงการต่อเติมระบบประปาภูเขา พร้อมระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ บ้านสามหมื่น (ผ่านประชาคม 29 พ.ค. 62)

บ้านปางป๋อ เทศบาลตำบลแสนไห

- ปัญหาเร่งด่วน : น้ำอุปโภคไม่เพียงพอในฤดูแล้ง/พื้นที่กักเก็บน้ำมีน้อย/ไม่มีระบบกระจายน้ำ
- เสนอ : โครงการสร้างถังเก็บน้ำ และระบบกระจายน้ำเพื่ออุปโภค บ้านปางป๋อ (ผ่านประชาคม 29 พ.ค. 62)

นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล ที่ปรึกษาสถาบันฯ ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ รักษาการเลขาธิการมูลนิธิรากแก้ว ได้ฉายภาพการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์จากห้วยसानโมเดล สู่ พื้นที่เป้าหมาย 119 ตำบล 19 อำเภอ 4 จังหวัดชายแดนเหนือ โดยการฝึกปฏิบัติในการสร้างคนผ่าน 2 หลักสูตร เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทางเลือกตามแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหาياهเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. 2562 – 2565) พร้อมกับเน้นย้ำถึงการทำงาน

ภายใต้การขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ว่าเป็นโครงการของราชการ ร่วมกันทำ ต้องเป็นไปตามขั้นตอน แต่ไม่ล่าช้า

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ปรึกษาประธานกรรมการสถาบันฯ ปิดทองหลังพระฯ กล่าวเสริมแนวคิดการทำงานราชการ ต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม เน้นการสร้างความสำเร็จทุกระดับ และต่อเนื่อง ปัญหาที่บอกว่ายาก หากร่วมกันคิด ทำ ก็จะได้แก้ไขได้ โครงการเร่งด่วน (Quick Win) จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ให้เห็นวิธีการทำงาน เพื่อจะได้นำไปขยายผลต่อไป

นายอานนท์ ผลบุญ หัวหน้าสำนักงานประสานกิจการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ เล่าตัวอย่างภาคปฏิบัติในการขับเคลื่อนการพัฒนาแหล่งน้ำ 11 หมู่บ้านข้างเคียงร้อยใจรักษ์ โดยใช้งบประมาณของ อบต.ท่าตอน พร้อมกับแนะนำ 3 บุคคลที่ต้องประสานการปฏิบัติให้งานสำเร็จ คือ นายก อบต. เข้าใจ / ปลัด อบต. กำกับติดตาม / ผู้อำนวยการกองช่างขับเคลื่อนการปฏิบัติ ทั้งนี้ ต้องทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้/อุทยานฯ กรณีโครงการตั้งอยู่ในเขตป่า เพื่อขออนุญาตดำเนินการอย่างถูกต้อง

นายปิติธรรม รัฐิมนตรี วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ ปิดทองหลังพระฯ ชี้แจงกระบวนการเสนอโครงการ

เข้าที่ประชุมคณะทำงานกลั่นกรองโครงการระดับจังหวัด ซึ่งจะได้ประโยชน์ใน 4 เรื่อง ได้แก่

- 1) เป็นโครงการที่ดำเนินงานภายใต้การขยายผลโครงการร้อยใจรักซ์
- 2) โครงการชลประทาน จะช่วยเพิ่มความมั่นคงแข็งแรงของแบบแปลนให้เป็นไปตามหลักวิศวกรรม แหล่งน้ำโยธา และงานช่าง
- 3) กรณีมีการปรับแบบหน้างาน ซึ่งอาจทำให้งบประมาณไม่เพียงพอ สามารถขอรับสนับสนุนจากสถาบันฯเพิ่มเติม
- 4) ร่วมกันผลักดันให้โครงการผ่านระเบียบต่างๆ อย่างถูกต้อง เช่น การขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าไม้/อุทยานฯ

และได้แนะนำแนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการให้ได้รับสนับสนุน

ปิดการอบรมฝึกปฏิบัติ

นายจิระชาติ ชี้อตระกูล นายอำเภอเวียงแหง กล่าวว่า ตลอดระยะเวลา 5 วัน 4 คืน ทุกวินาทีมีค่าอย่างยิ่ง ความรู้ที่ 3 มูลนิธิฯ และโครงการร้อยใจรักซ์ได้ถ่ายทอด บอกกล่าว ชี้แจง มีประโยชน์แก่พื้นที่ หน่วยงานราชการในอำเภอเวียงแหงจึงมาร่วมรับฟังแลกเปลี่ยนทุกหน่วยงาน ยืนยันว่าองค์ความรู้ที่ได้รับ จะไม่สูญเปล่า ขอให้ความมั่นใจสบายใจ และรับรองว่า ในระยะ 3 – 4 เดือน ในปีงบประมาณนี้ สิ่งต่างๆ จะบังเกิดผลเป็นรูปธรรม นายอำเภอจะได้ประชุมส่วนราชการ สนับสนุน

มอบหมาย หน่วยงานไปติดตาม ทราบผลการทำงานเป็นระยะ ต่อคำถามที่ว่ามาครั้งนี้แล้วได้อะไร จึงกล่าวได้ว่า วันนี้เราได้ใจเดินไปพร้อมกัน

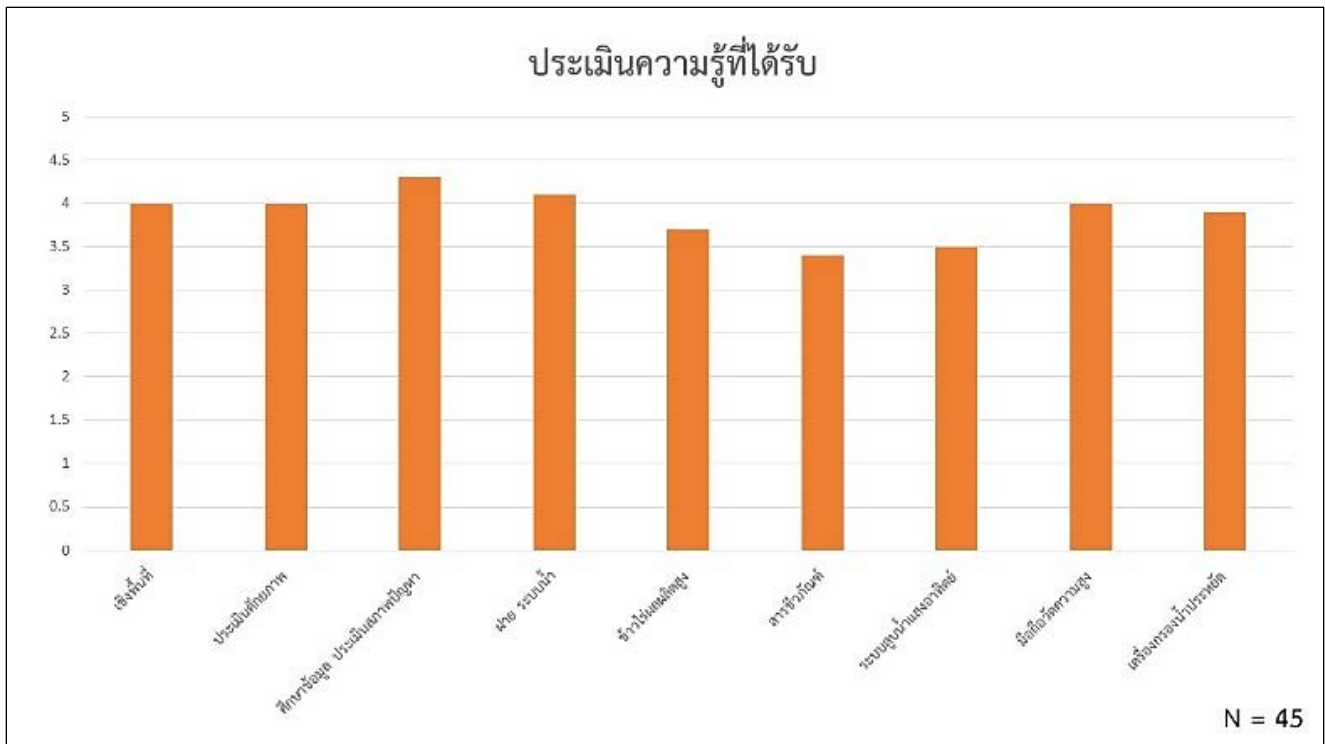
การประเมินความรู้ความเข้าใจ

ผู้กรอกแบบประเมินทั้งหมด 45 คน แบ่งเป็นชาย 38 คน (84%) หญิง 4 คน (9%) ไม่ระบุเพศ 3 คน (7%) โดยส่วนมาก มีอายุในช่วง 31 – 50 ปี (63%)

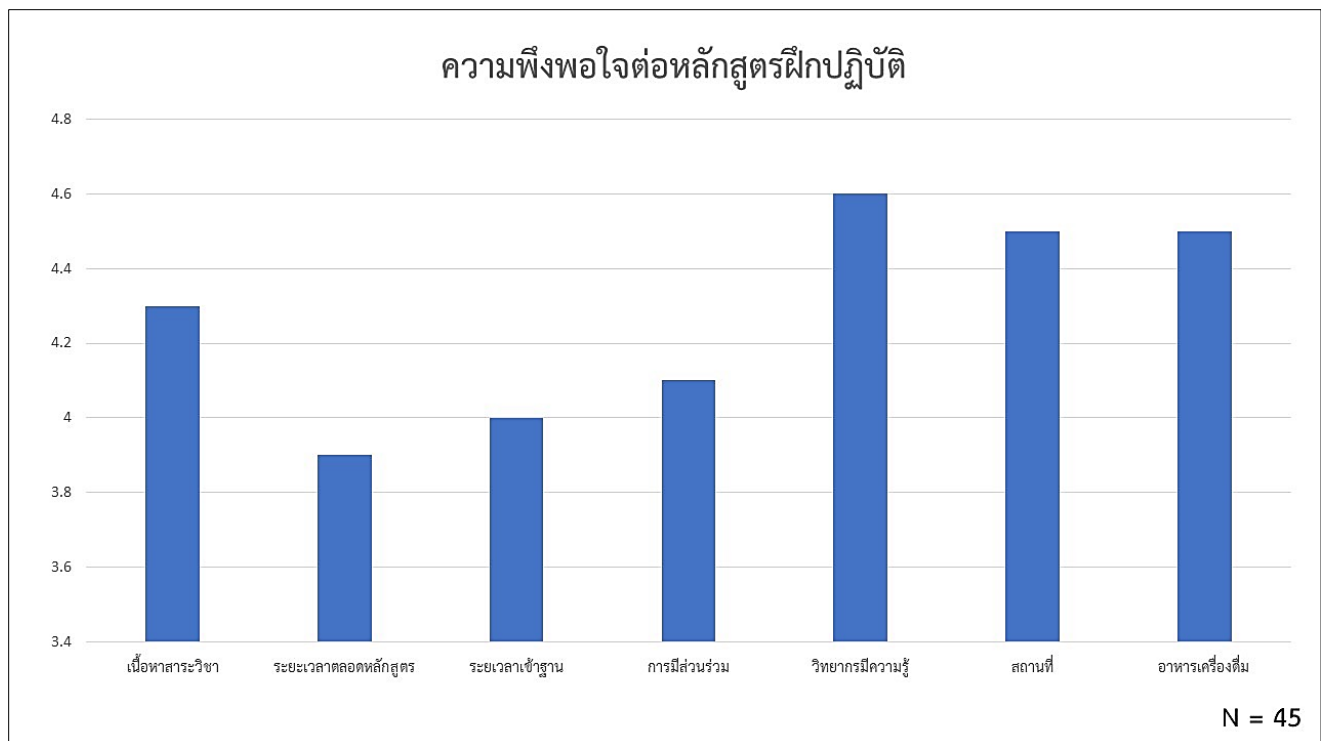
เมื่อถามถึงความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง เปรียบเทียบ ก่อน/หลัง การเข้าฝึกปฏิบัติ หลักสูตร 2 พบว่า คะแนนเพิ่มจาก 5.8 เป็น 8.0 หรือมากขึ้น 38%

โดยความรู้ เรื่องการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลและประเมินสภาพปัญหา มีผลคะแนนสูงสุด (4.3 คะแนน)

ในด้านความพึงพอใจ พบว่า ปัจจัยด้านวิทยากรเป็นผู้มีความรู้ มีผลคะแนนสูงสุด (4.6 คะแนน)

ข้อคิดเห็น/เสนอแนะเพิ่มเติม

1. เป็นหลักสูตรที่ดี เนื้อหาอัดแน่น วิทยากรมาก ประสพการณ์ แต่ควรจัดทำคู่มือ/เนื้อหาประกอบการอบรมด้วย
2. ขอให้มีการต่อยอด ติดตาม และขยายผลต่อไป

“มีประโยชน์ เห็นความสำคัญ จึงพากันมาเพิ่ม แนวทางที่โครงการใช้ สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ และการอบรมครั้งนี้เข้าถึงพื้นที่ที่เราจริงๆ มาถึงตอนนี้ คือ ระเบิดจากข้างใน อยากจะพัฒนาหมู่บ้านตนเองให้ได้ 70 – 80% จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับพื้นที่”

นายอนุสรณ์ คำอ้าย
นายก อบต.เปียงหลวง

“4 วันแล้ว ไม่ขาดอบรมสักวัน การทำงานทุกอย่างต้องหา ประสพการณ์ ขอบคุณพี่น้องร้อยใจรักที่มาแบ่งปันความรู้ เห็นประโยชน์จริงๆ ในเรื่องของการเดินดูปัญหาพร้อม แล้วนำมาวางแผนแก้ไขปัญหาร่วมกัน”

นายอินทอน ศรีลีลา
นายก ทต.แสนไห

“ได้ความรู้หลายอย่าง รู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวไร่ การใช้มือถือ วัดความสูงหาน้ำ ขอบคุณคะ ที่ให้ความรู้มากมาย กลับบ้านไป จะไปบอกญาติพี่น้องให้นำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ปลูกข้าว 30 ไร่ 30 ไร่สวน 10 ที่อยู่อาศัย 10 ค่ะ”

นางสาวแอมี่ปอย จะ อื้อ
สมาชิกกลุ่มสตรีและเยาวชนบ้านห้วยไคร้ใหม่

“ปัญหาที่ผ่านมาคืออบรมแล้วกลับไปชี้แจง เขาไม่เข้าใจ ไม่เหมือนกับที่เราเข้าอบรมเอง เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ที่พวกเรา มาครั้งนี้ หากได้รับสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงาน จะเกิดการ ลดการใช้สารเคมีได้จริง ชอบที่สุด คือ เครื่องกรองน้ำสะอาด เป็นอะไรที่ดีและง่ายมาก แต่ต้องใช้ทุน และวัสดุที่ใช้ไม่มีอยู่ใน บ้านสามหมื่น แต่อาจจะอยู่ในเมืองเชียงใหม่ สิ่งเหล่านี้ หน่วยงานราชการ หรือ นายก อบต. ช่วยผลักดันด้วย ประโยชน์จะเกิดแก่ชาวบ้าน จึงขอฝากให้ช่วยผลักดันให้เกิดใน พื้นที่ต้นแบบ และขอขอบคุณวิทยากรทุกๆ ท่าน”

นายยงยุทธ หลีจา
ผู้ใหญ่บ้าน บ้านสามหมื่น

ภาคผนวก

กำหนดการ การฝึกปฏิบัติด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (หลักสูตร 2 รุ่นที่ 4)

วันที่ 27 – 31 พฤษภาคม 2562

ณ วัดพระธาตุนายาง ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาหลักสูตร : 5 วัน 4 คืน

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการพัฒนาตามศาสตร์พระราชาและตำราแม่ฟ้าหลวง
2. เพื่อให้สามารถทำแผนการดำเนินการโครงการและนำองค์ความรู้กลับไปปฏิบัติจริงได้

ผู้เข้าอบรม : องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแหง องค์การบริหารส่วนตำบลแสนไห องค์การบริหารส่วนตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง

องค์ประกอบผู้เข้าอบรม : ตัวแทนจากอำเภอ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) และ ชาวบ้าน (ตัวแทนจากหมู่บ้าน)

เวลา	กิจกรรม
วันจันทร์ที่ 27 พฤษภาคม 2562	
08:30 – 09:00 น.	ลงทะเบียน
09:00 – 09:15 น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์และกำหนดการอบรมฝึกปฏิบัติจริง โดย ที่ปรึกษาสถาบันฯ ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
09:15 – 09:30 น.	เปิดการฝึกปฏิบัติจริง โดย นายอำเภอเวียงแหง
09:20 – 10:30 น.	กระบวนการสร้างความเข้าใจหลักการแนวความคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ (กระบวนการ นวด/น้อม/นำ) โดย ประธานสายปฏิบัติการพัฒนา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
10:30 – 10:45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10:45 – 12:00 น.	กระบวนการพัฒนาและศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดย ประธานสายปฏิบัติการพัฒนา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 14:30 น.	ประเมินศักยภาพของพื้นที่และคิดวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
14:30 – 14:45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14:45 – 15:45 น.	สรุปการประเมินศักยภาพของพื้นที่และคิดวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
15:45 – 16:00 น.	นัดหมายและชี้แจงกำหนดการวันต่อไป
16:00 น.	เดินทางกลับ

วันอังคารที่ 28 พฤษภาคม 2562	
08:30 – 15:00 น.	การลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหา 3 อปท. (หาประเด็นปัญหา/โครงการเร่งด่วน Quick Win เบื้องต้น)
15:00 – 16:30 น.	สรุปประเด็นสภาพปัญหา/โครงการเร่งด่วน Quick Win เบื้องต้น
วันพุธที่ 29 พฤษภาคม 2562	
08:00 – 08:30 น.	ลงทะเบียน
08:30 – 11:00 น.	วิเคราะห์ เสนอแนวทางการแก้ปัญหาและสรุปโครงการเร่งด่วน Quick Win โดยผู้นำชุมชน
11:00 – 12:00 น.	นำเสนอปัญหาของแต่ละชุมชนและแนวทางการแก้ไขปัญหาของแต่ละพื้นที่เป้าหมาย
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 13:30 น.	การสร้างความเข้าใจพื้นที่ป่าสงวน ป่าอุทยาน และการสร้างคนเพื่อการติดตามงานในพื้นที่
13:30 – 14:20 น.	รับชมวิดีโอทัศน์ ปราชญ์ชาวบ้าน การปรับเปลี่ยนวิถีการทำเกษตรสู่ความยั่งยืน
14:20 – 14:35 น.	รับประทานอาหารว่าง
14:35 – 15:00 น.	สรุปกระบวนการและวางแผนการจัดทำโครงการเร่งด่วน (เตรียมจัดทำข้อเสนอโครงการ/ปร.4/ปร.5) โดย เจ้าหน้าที่ อปท.
15:00 – 15:30 น.	วางแผนจัดทำกระบวนการประชาคมแต่ละหมู่บ้านเป้าหมาย 3 อปท.
15:30 น.	เดินทางกลับ
วันพฤหัสบดีที่ 30 พฤษภาคม 2562	
08:00 – 08:30 น.	ลงทะเบียน
08:30 – 09:30 น.	ถ่ายทอดความรู้การเพิ่มผลผลิตข้าว/สารชีวภัณฑ์
09:30 – 10:00 น.	ถาม - ตอบ ปัญหาการเกษตร
10:00 – 10:20 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10:20 – 11:00 น.	ถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการกลุ่มในการจดทะเบียนวิสาหกิจ (งานมือ)
11:00 – 12:00 น.	มือถือวัดความสูง (หาพื้นที่/ความสูงพื้นที่)
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 14:00 น.	การบรรยายรูปแบบการทำฝาย (ระบบน้ำ/ซอยซีเมนต์/การบริหารจัดการน้ำ)
14:00 – 14:15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14:15 – 14:45 น.	กลุ่มที่ 1 ฝายและกล่องเก็บน้ำ
14:45 – 15:15 น.	กลุ่มที่ 2 เครื่องกรองน้ำราคาประหยัด
15:15 – 15:45 น.	กลุ่มที่ 3 พลังงานทดแทน (ระบบโซลาร์เซลล์)

16:15 – 16:30 น.	ติดตามสถานะ การจัดทำข้อเสนอโครงการ/ปร.4/ปร.5 แต่ละ อปท.
16.30 น	เดินทางกลับ
วันศุกร์ที่ 31 พฤษภาคม 2562	
08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียน
08:30 – 10:00 น.	นำเสนอโครงการเร่งด่วน Quick Win (ทีมละ 15 นาที)
10:00 – 10:30 น.	ชี้แจงและอธิบายการขับเคลื่อนตามแผนฯ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว (การขยายผลโครงการ ร้อยใจรักษ์) โดยที่ปรึกษาสถาบันฯ ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
10:30 – 10:50 น.	ชี้แจงการทำงานในเขตป่าและอุทยานฯ โดยที่ปรึกษาสถาบันฯ ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
10:50 – 11:10 น.	ตัวอย่างการขยายผลหมู่บ้านช้างเคียงโครงการร้อยใจรักษ์ โดย เจ้าหน้าที่ติดตามงานขยายผลฯ
11:10 – 11:30 น.	ชี้แจงกระบวนการจัดเตรียมโครงการฯ ในการเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ(ระดับ จังหวัด) โดยที่ปรึกษาสถาบันฯ ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
11:30 – 12:00 น.	ปิดการอบรม
12:00 – 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00 น.	เดินทางกลับ

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม